

SAVET ZA ŠTAMPU

Komisija za žalbe Saveta za štampu

ODGOVOR NA ŽALBU CENTRA ZA PRAVA DETETA

Punomoćnik društva "Ringier Axel Springer" doo Beograd (Stari Grad), Žorža Klemansoa 19 (matični broj: 17134990), izdavača javnog glasila "Blic", po urednom punomoćju koje dostavlja pod 1/, blagovremeno se izjašnjava na navode podnosioca žalbe Centra za prava deteta, kao što sledi:

I. Žalbu treba odbaciti zato što ne ispunjava uslove iz Poslovnika o radu komisije za žalbu.

Poslovnik o radu komisije za žalbu (u daljem tekstu: Poslovnik) u članu 3. tačka 6, 8. i 9. jasno propisuje uslove koje žalba treba da ispuni da bi se po njoj moglo postupati i to:

- *da se sporni sadržaj odnosi lično na podnosioca žalbe, ili da je žalba podneta uz pisanu saglasnost lica koje smatra da je oštećeno objavljenim sadržajem;*
- *ako se objavljeni sadržaj odnosi na maloletnu osobu, da je žalbu podneo roditelj ili drugi staralac kao zakonski zastupnik maloletnika, ili da su roditelji dali pisanu saglasnost trećem licu da podnese žalbu u ime maloletnika;*
- *da se naznači podnosilac žalbe imenom i prezimenom, ako je fizičko lice, ili punim nazivom i matičnim brojem ako je pravno lice.*

U ovom slučaju posnosilac Centar za prava deteta nije ispunio obavezne uslove koje bi žalba trebalo da ispunjava imajući u vidu sledeće okolnosti u ovom slučaju:

1. Objavljene informacije se ne odnose na podnosioca žalbe u smislu čl. 3 tačke 6 Poslovnika;
2. Žalba nije podneta uz pisanu saglasnost lica koje smatra da je oštećeno objavljenim sadržajem, niti su roditelji maloletnog lica dali pisanu saglasnost za podnošenje ove žalbe Centru za prava deteta, u smislu čl. 3 tačke 8 Poslovnika;

3. Centar za prava deteta nije naznačio pun naziv i matični broj u žalbi, iako je pravno lice, u smislu čl. 3 tačke 9 Poslovnika.

Dokaz 2/: Izvod iz registra udruženja koji se vodi kod Agencije za privredne registre za udruženje Centar za prava deteta.
<http://pretraga.apr.gov.rs/udruzenja/AssociationBusinessData.aspx?Beid=4142908&md=081D0B62740FE0D4FD127FF4D5D02A46F1BB59ED>

Na osnovu prethodno navedenog, Generalni sekretar Saveta je žalbu morao da odbaci u skladu sa čl. 4 i 5 Poslovnika.

Imajući u vidu navedeno, zahtevamo od Komisije za žalbe Saveta za štampu tj. Generalnog sekretara da žalbu podnosioca - Centra za prava deteta odbaci.

Opreza radi, "Ringier Axel Springer" doo se izjašnjava na navode iz žalbe kao što sledi:

II. Ne postoji povreda Kodeksa novinara Srbije u ovom slučaju.

U ovom slučaju se ne radi o kršenju pravila Kodeksa novinara Srbije (u daljem tekstu: Kodeks), već o oceni o tome koje od sukobljenih prava preteže.

U sukob dolazi dužnost novinara da zaštiti decu od sadržaja koji mogu imati štetan uticaj na njih (stav 3. tačka 4 Kodeksa), dužnost da poštuje i štiti prava i dostojanstvo dece, žrtava zločina (stav 3. tačka 5 Kodeksa) sa dužnošću novinara da istinito izveštava (stav 1. tačka 1 Kodeksa), da ne prećutkuje činjenice koje mogu bitno uticati na stav javnosti o nekom događaju (stav 4. tačka 3 Kodeksa) i dužnost da istražuje sve okolnosti i činjenice o događajima koji su od interesa za javnost (stav 5. tačka 1 Kodeksa).

U ovom slučaju pretežu dužnosti novinara iz navedenih članova 1, 4 i 5 Kodeksa, jer se radi o izveštavanju o događaju u kojem je maloletnik preminuo od posledica nasilja i nanošenja teških telesnih povreda i da je molba roditelja bila da se objavi predmetna fotografija kao dokaz o tome da je mladić bio surovo isprebijan, a ne da je preminuo od posledica davljenja u bari. Prema tome, motiv za objavljivanje ove fotografije od strane "Blic"-a je bio da se ovaj slučaj ne zataška i da se apeluje na pravosudne organe koji treba da sprovedu pravičan krivični postupak protiv lica koja su počinila ovaj zločin.

Takođe, o ovom slučaju i motivu objavljivanja sporne fotografije i teksta se izjasnio i sam urednik hronike u dnevnim novinama "Blic" – Mesur Šašić, kao što sledi:

"Šta je gore i neodgovornije: objaviti sliku mrtvog tinejdžera Ervina Bilickog, na čijem se licu precizno čita kako je brutalno prebijen i ubijen, ili sakriti tu fotografiju od čitalaca, sačuvati je u arhivi koja nije za objavljivanje i pristati na nemušta saopštenja policije koja u slučaju njegove smrti nije isključivala ni mogućnost da je sedamnaestogodišnjak pao, udario glavom o pločnik i udavio se u uličnoj bari".

Dokaz 3: Štampani prikaz komentara Mensura Šaćića, urednika hronike u dnevnim novinama "Blic", objavljen na internet stranici <http://www.blic.rs/Vesti/Politika/373361/Zbog-cega-smo-objavili-fotografiju-ubijenog-tinejdzera>

Upravo činjenica da su sami roditelji preminulog dečaka dali saglasnost da se predmetna fotografija objavi, čime su svesno žrtvovali svoju privatnost i naneli sebi još veću bol gledajući predmetnu fotografiju na naslovnoj strani dnevnih novina "Blic", govori o tome da je moralna i profesionalna dužnost novinara nalagala objavljivanje predmetne fotografije u cilju otkrivanja istine. U skladu sa samim Kodeksom, novinari su bili obavezni da izveste o ovom događaju i da na taj način ispoštuju pravo javnosti da sazna pravu istinu. Kao što je prethodno navedeno, **samo prećutkivanje činjenica koje mogu bitno da utiču na stav javnosti o nekom događaju jednako je njihovom namernom iskrivljavanju ili iznošenju laži.**

Imajući u vidu navedeno, da novinari nisu izvestili javnost o ovom događaju i nisu objavili spornu fotografiju i pored zahteva roditelja, moglo bi se osnovano smatrati da je postojala namera da se od javnosti sakrije prava istina o ovom događaju, a što je protivno Kodeksu. Prema tome, u ovom slučaju, prevagu nad zaštitom prava maloletnika morao je da ima interes javnosti i interes pravosuđa kao viši interes koji je za cilj imao ukazivanje na nasilje i upravo sprečavanje budućeg nasilja nad maloletnicima.

Prema tome, ma koliko bila potresna sporna fotografija, njen cilj nije bio senzacionalizam nego istina i ukazivanje građanima šta se oko nas dešava i kako se postupa u ovakvim slučajevima, a sve u ciju sprečavanja budućeg nasilja nad maloletnicima.

Kao što je i urednik hronike dnevnog lista "Blic" - Mensur Šaćić u svom komentaru rekao:

"Da li je na ispitu bila i profesionalna etika, iz koje novinari i urednici „Blica“ svakog dana polažu ispit? Naravno da jeste! Bila je na jednom od najtežih ispita.

Profesionalna etika nam je draga, ali draža nam je istina. *Da li bi po našem etičkom kodeksu mogla da bude objavljena najpoznatija antiratna fotografija na kojoj američki vojnik puca vijetnamskom detetu u glavu." (videti dokaz pod 2/)*

Takođe, u prilog navedenom govori teorija i međunarodna praksa Evropskog suda za ljudska prava:

„Ako čoveku ne omogućimo dostupnost pravima i istinitim informacijama, idejama i obaveštenjima, za posledicu nećemo imati člana društva koji aktivno i suštinski učestvuje u njegovom stvaranju, nego naprotiv građanina koji samo prividno samostalno misli" (Danilo Nikolić – Medijsko pravo)

"Ova sloboda obavezu društva da toleriše individualna gledišta, čak i u slučajevima kada ista šokiraju većinu, kada su nepristojna, gruba, kad vređaju većinu ili državu. Ovo zahtevaju nalozi pluralizma, tolerancije i širokogrudnosti." (Donna Gomien, Short guide to the ECHR)

III. Objavljivanje spornog sadržaja je dozvoljeno u skladu sa Zakonom o javnom informisanju.

Član 4. Zakona o javnom informisanju (ZJI) propisuje da se u javnim glasilima slobodno objavljuju ideje, informacije i mišljenja o pojavama, događajima i ličnostima o kojima javnost ima opravdan interes da zna.

Kao što je i prethodno navedeno ovo je upravo slučaj od velikog interesa za javnost, jer je jedan mladi život izgubljen zbog nasilja nekoliko lica, a koje je u javnosti predstavljeno kao slučaj davljenja u bari. Cilj objavljivanja ovih informacija je bio da se podigne svest građana o tome šta se sve dešava u našoj zemlji i da se apeluje na očevidece ovog monstruoznog zločina da posvedoče o samom događaju, kako bi se saznala prava istina i počinioци ovog dela kaznili.

Izveštavanje javnosti o događaju za koji postoji opravdan interes je ne samo pravo javnog glasila, već i njegova zakonska obaveza, tj. sloboda izražavanja uživa naročitu zaštitu Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (EK), kao jedan od suštinskih temelja demokratskog društva. Prema tome, dnevne novine "Blic" imaju pravo da saopštavaju informacije od javnog značaja, u skladu sa članom 1. i 2. ZJI.

Molimo da primetite, da je stav Evropskog suda za ljudska prava da ograničenja slobode medija moraju da se tumače usko i da se u svakom konkretnom slučaju mora ubedljivo utvrditi i pokazati da postoji neophodna potreba i uslovi za ograničenja u demokratskom društvu kao što je naše, naročito s obzirom da je dužnost novinara kao i javnih glasila da saopštavaju informacije i ideje o svim pitanjima od javnog interesa, što obuhvata i informacije koje se uvek ne sviđaju pojedincima na njih ne ostavljaju prijatan utisak i sl.

Takođe objavljivanje predmetne fotografije je dozvoljeno u skladu sa čl. 44 ZJI¹, koji propisuje da ako je lice iz člana 43. st. 1. i 2.² ovog zakona umrlo, pristanak za objavljivanje daju roditelji, što je ovde upravo i slučaj.

¹ Član 44. Stav 1 ZJI: „Ako je lice iz člana 43. st. 1. i 2. ovog zakona umrlo, pristanak daju bračni drug umrlog, deca od navršene šesnaeste godine života samostalno, roditelji ili braća i sestre, pravno lice čiji je umrli bio učesnik (organ, član, zaposleni) kada se informacija odnosno zapis tiče njegovog učešća u tom pravnom licu, odnosno lice koje je za to odredio umrli.”

² Član 43. st 1 i 2: „Informacija iz privatnog života, odnosno lični pisani zapis (pismo, dnevnik, zabeleška, digitalni zapis i slično), zapis lika (fotografski, crtani, filmski, video, digitalni i slično) i zapis glasa (magnetofonski, gramofonski, digitalni i slično) - ne može se objaviti bez pristanka lica čijeg se privatnog života informacija tiče, odnosno lica čije reči, lik odnosno glas sadrži, ako se pri objavljivanju može zaključiti koje je to lice. Pristanak je potreban i za neposredno prenošenje lika ili glasa (putem televizije, radija ili slično).”

IV. Sporne informacije su objavljene u skladu sa Konvencijom o pravima deteta.

Konvencija o pravima deteta u čl. 16. propisuje:

1. Nijedno dete neće biti izloženo **proizvoljnom ili nezakonitom mešanju u njegovu privatnost**, porodicu, dom ili prepisku, niti nezakonitim napadima na njegovu čast i ugled.
2. Dete ima pravo na zakonsku zaštitu protiv takvog mešanja ili napada

U ovom slučaju nije bilo nezakonitog, a pogotovo ne proizvoljnog/paušalnog mešanja javnog glasila u privatnost maloletnika. Uredništvo "Blica" je uzelo u obzir sve okolnosti ovog slučaja, a prvenstveno molbu i saglasnost roditelja za objavljivanje informacija i fotografije na uštrb njihove privatnosti i pijeteta prema njihovom pokojnom sinu, a sve u cilju otkrivanja prave istine o ovom događaju i uticanja na javnost i pravosudne organe koji treba da sprovedu istragu.

Imajući u vidu sve napred navedeno, predlažemo da Komisija za žalbe Saveta za štampu odbaci ovu žalbu kao nedozvoljenu, odnosno da je odbije kao neosnovanu.

U Beogradu,
02.04.2013.

„Ringier Axel Springer“ doo
koje zastupa „Stojković & Prekajski“ OD Beograd

Dušan Stojković, advokat